

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.	

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSGAI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyzet hasábozott garmond sorára 9 kr.	
Bélyegjű minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket íróvesznek:	
Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22)	
Haasenstein és Vogler (Venermarkt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-ter 9 sz.)	
Nyilvántartási díjak:	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékesb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET“

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégíthessenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet“ előfizetői részesülnek.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

A román activisták.

(Sz.) A „Nemere“ idei 10-ik száma megjegyzésekkel kíséri f. évi 22-ik számunk egy cikkét, mely „román ügyek“ felirattal az erdélyrészi román passiv és activ pártok jelen helyzetét világítja meg, illetőleg bírálata. A Nemere ama cikk állításai közül különösen azt nehezteli, mely szerint az erdélyrészi román activ párt csak papirosra létezik, sem látható vezére, sem nyíltan bevallott programja nem lévén, — s félig-meddig szemére veti a „Kelet“-nek, hogy bizalmatlansága által bizalmatlanságot kelt az activisták táborában, „méltánytalan és tapintatlan“ eljárásnak nevezvén ezt.

Sokkal fontosabbnak tartjuk a kérdést, hogysem a Nemere egy pár elhamarkodott kifejezésére a visszatörlesztés ésszerűségével kívánánk felelni, és a neheztelt cikk írójának engedelmevel, magunk kívánjuk körvonalozni az álláspontot, melyet a Kelet román testvéreink irányában

elfoglal, remélve, hogy a fennforgó félreértést sikerülend elsimítani, mi magának az ügynek csakis előnyre szolgálhat.

A Nemere t. cikkkezője, ha figyelemmel kísérte a Kelet szerény működését, tapasztalhatta, hogy soha egy szóval sem élésítettük, sőt inkább lehetőleg simítottuk azt a sokban érdes viszonyt, mely országrészünk magyar és románjaink testvérei közt több kérdésre nézve fennáll. Meggyőződésünket nem lepleztük el sem saját feleinkkel szemben (p. o. a törvényhatóságok szervezése alkalmával) sem a románjaink irányában (p. o. az egyetemi nyelv-kérdésben), — a miért mindkét félről volt is mit hallanunk, de a mi nem fog gátolni jövőre is, hogy véleményünket nyíltan bevalljuk, miután az őszintén bevallott meggyőződés az elvek nyílt küzdelmében mindig megtalálja correctíváját. E nyíltság azonban inkább a kölcsönös egyetértésnek, mintsem az ellenségeskedésnek egyengető utját s nem egy tekintélyes romántól vettünk elismerést lapunk méltányos ezirányú magatartása felől. Minden aggodalom nélkül adtuk közre a kérdéses cikket is, mely egyik t. román munkatársunk tollából eredve, biztonságot nyújtott nekünk a felől, hogy tévedésen igit, de rosszakaraton sehogy sem alapulhatott.

A mi felfogásunk szerint azonban itt tévedés sem forog fön.

Mi ugyanis a román passivistákkal — kik szentesített közjogi alaptörvényeinket negálják — egyáltalán nem találkozhattunk, s így sem a balázsfalvi, sem a szerdahelyi pontozatoknak vitatásába sem bocsátkozhattunk, mint a melyek már kiindulási pontjaikban teljesen ellenkeznek saját törvényes meggyőződésükkel.

E passivitást valló románok is azonban a magyar állam polgárai lévén: természetesen őszintén kell óhajtanunk, hogy ők — mind rájuk, mind ránk nézve káros és veszélyes — tévelyükből megtérve, azon alkotmány alapjára álljanak, mely a mai Magyarország alapja. Kétszeres és őszinte örömmel kellett tehát minden legkisebb kezdeményt üdvözlőnk, mely román testvéreink részéről arra a reményre jogosíthatott, hogy az ellentétes irányzat

abbanhagyásával alkotmányos találkozási ponthoz vezethet s így az országrész polgárainak egy tekintélyes részét visszaadja az államnak, a közügynek, a közjó alkotmányos munkálásának.

Ezért valánk mindig elismeréssel a brassói testvéresülés, a „Telegrafulu“ magatartása iránt, ezért üdvözlőnk többszörösen az activisták kezdeményezéseit, mert csiráját láttuk azokban a remélhető egyesülésnek, a sajnosan külön vált románok és magyarok között.

De mindazt, a mi e részről ezideig történt, csakis előkészületnek, reményekre jogosítónak nevezhetjük, mert valamig az activisták ki nem lépnek mostani passiv magatartásukból; míg csak ígéri, hogy activisták lesznek, de a tényleges működést meg nem kezdik: mindaddig tevélen politikai pártul el nem ismerhetjük. Nem mintha kicsinyelnők eddigi szereplésüket; nem mintha magát a pártot, mint ilyet, kétségbe vonnók, avagy hibáztatnók; hanem épen azért, mert minélelőbb s minél hathatósabban szeretnők látni azt az actiót, melylyel nevüket igazán kiérdemljék; mert óhajtuk, hogy az ország minélelőbb élvezhesse gyümölcseit activistáknak; mert van reményünk, hogy a románok józan többsége bizalommal csatlakoznék egy tevékeny és tekintélyes activ párthoz s így valahára végesszakították az őket is, minket is zsidbasztó, a közmunkát hátráltató tétlenségüknek.

De e végett feltétlenül szükséges, hogy azok, a kik az actiót akarják: nyíltan kilépjenek s ne csak annyit proclamálnak, hogy tenni akarunk, hanem azt is megmondják, hogy ime, mi, ezt és ezt, így és így akarjuk megvalósítani — szóval párt- és programszerű actio, a magyar alkotmány alapján, ez a mit jóérzelmű román testvéreinktől várunk, mind az ők, mind a mi érdekünkben.

Ily programul azonban sem egyik sem másik hírlap névtelen, vagy akár alájegyzett cikkét, sem a brassói testvéresülési lakoma férfainak tárgyműküli, általános kifejezéseit nem tekinthetjük, mert bármily kicsiny lap vagyunk is, azt mindenki s így csekélységünk is megmondhatja, hogy politikai párt határozottan kijelölt

célok, pregnanter körvonalozott kiviteli módok, eshetőleg követelések és feltételek nélkül nem existálhat.

Pedig nem csak a mi kicsinységünk, hanem elmondhatjuk: minden jóérzelmű magyar hazafi szívéből óhajta, hogy a románok vajha mindnyájan actioba lépnek s megmondanák, hogy kik azok, a kik alkotmányos elfogadható alapon állnak, és, hogy mit és miként akarnak a magyar állam törvényhozása útján keresztül vinni.

És mert ezt szívünkől óhajtuk; és mert kívánjuk, hogy a passivisták pártja minélelőbb s minél nagyobb mérvben beolvadjon az alkotmányos activisták táborába: épen azért helyeseltük egyfelől t. román munkatársunknak az activistákat actióba lépésre sürgető (u.) jegyű kérdéses cikkét, — másfelől pedig azt a nézetét is, hogy a sokat emlegetett román conferentia se ne Balázsfalvára — hová az activisták nem mennének örömet és bizalommal, — se ne Brassóba hívassék egybe — hol a passivisták vonakodnának, igen érthető okokból, megjelenni —, hanem valamely indifferens helyre, hol a két párt kölcsönös kiegyezése valószínűbb lenne s így a conferentia nem folyna le oly csekély eredménnyel, mind a románokra nézve, maguk között, mind a magyarokra nézve.

Nem a párt, hanem az állami szempont itt az irányadó s így, míg egyfelől őszinte örömmel üdvözlőnk az activistákat, midőn alkotmányos álláspontot foglalva el, reményt nyújtottak a valódi testvéresülésre; addig másfelől hazafi bizalommal várjuk el tőlük azt is, hogy ne elégedjenek meg az activitás nevével, hanem a tettek által mutassák meg, hogy valóban activisták.

Nem személyes tisztelgés előttünk, vagy mások előtt, hanem a saját magukat megtisztelő működés — ez az, mit tőlük elvárunk!

A csángó-ügyhez.

Ismeretes e lapok t. cz. olvasói előtt Lázár Ádám indítványa folytán az országgyűlés határozata.

tása oly természetadta hangok, a melyek ösztönszerűleg fakadnak belőle, a melyeket neki nem kell tanulni, és a melyeknek jelentőségét épen oly ösztönszerűleg érti, mint a mily ösztönszerűleg adja ki. Éppen úgy képzelem, hogy létezett egy eredeti ősnyelv, a melyen az első emberek egymással értekeztek, a melyet nekik nem kellett tanulniok, hanem a melyet a természet épp oly készen adott meg nekik, mint a mily készen adta érzékeiket és tagjaikat; a külsőbség éppen csak abban áll, hogy holott állatok a velők született hangokat évezrek lefolyása alatt, és tekintet nélkül az égalyra, vidékre, környezetre és általában a körülményekre mindig egyformán és ugyanazon módon adták és adják; az ember a maga ősnyelvét kifejtette, tökélyesítette, és a változó viszonyok és körülmények befolyása alatt különböző természetű nyelveket alkotott belőle. Milyen lehetett az az ősnyelv, ahhoz még csak hozzá vetni se tudunk, mert sem az ugynevezett gyermeknyelv nem szolgáltat erre kiinduló pontokat, se a ma létező vad népek nyelveire nem lehet támaszkodni, mert kétségen kívül a ma létező legvadabb nép nyelve is már nagyon távol áll ama jelzett természetes ősnyelvtől.

(Folyt. köv.)

„KELET“ TÁRCZÁJA.

Képek az emberi őstörténelemből.

Finály H. Lajostól.

(Folytatás.)

Van egy körülmény, a melyet nézetem szerint nem lehet elég figyelemmel számba venni. Miután t. i. képtelenek vagyunk az első embert kinőt, kifejlődött, testi erejének teljes birtokában volt egyének képzelni, körülbelül olyan lehetett mint a milyen ma, a mi égyalunk alatt a 18—20 éves ifju; mellette a nő olyan, mint ma a 16—18 éves hajadon. Az életfolyam e korában az ép, egészséges test évről évre erőben, ügyességben folyton gyarapodik, csaknem a harminczöt éves korig, innen pedig a negyvenötig oly állandóan egyenlően marad, hogy legalább nincs még semmi szembetűnő nyoma a hanyatlásnak. A 20 ik évet vevén kiinduló pontnak, van tehát 25 év,

a melynek lefolyása alatt oly embert a ki maga előtt öregeket nem lát, semmi se figyelmezteti a maga mulandóságára, semmi se sejteti vele, hogy annak a teljes testi erőnek és épségnek, a melyben magát érzi, a természet törvénye szerint szükségképp hanyatlásnak kell indulni; még kevésbbé lehet neki addig, a mig nem volt emberhalál tanuja, fogalma arról, hogy az ő élete és léte bizonyos időhatárhoz van kötve, és e határnál megszűnik. Röviden, se az öregedéssel járó elgyengülést, se a halált nem sejtí. Napról napra, minden gond és aggodalom nélkül élve, együgyűségben az a hiedelem kell, hogy keletkezzék nála, hogy ennek sohase lesz vége, hogy örökké így fog tartani.

Végzetlen fontos kérdés a beszéd kérdése. Fennebb kifejeztem volt abbéli hitemet, hogy az első emberek magukat egymással megtudták értetni. Most e hitemet bővebben és részletesebben fejthetem ki. Mint a hogy már több ízben kiemeltem, az ember az az egyetlen élő lény, a melyben megvan a folytonos tökélyesedés képessége, még pedig úgy, hogy e tökélyesedés saját magából fejlődik, minden más lény hozzájárulása nélkül. Ám e képesség épen nem zárja ki, hogy a tökélyesedés a fejlettségnek egy bizonyos fokánál kezdődjék,

és nem épen a semmin; azaz, hogy világosabban fejezzem ki, a mit gondolok: azért, mivel az emberben megvolt a képesség értelmét és beszédjét haladva kifejtetni és tökélyesíteni, nem kell szükségképp feltennünk, hogy első előálláskor merőben oktalan és néma volt; hanem nagy valószínűséggel állíthatjuk, hogy az első embereknek volt egy ugyszólván velők teremtet természetes nyelve. A süketen születők némasága ez ellon nem bizonyíthat; mert egyfelől a süket nem csak a mások, hanem a maga saját hangját se hallja, tehát nem is sejtethi, hogy — nem mondom izült, de általában — hangot kiadni képes; másfelől itt oly félélyességgel állunk szemben. a melynek egész hatását az élő lény szervezetére még nem ismerjük. Ellenben rutat a természet hasonlatot, a mely állításom mellett bizonyít. Egy madárfióka, a melyet kicsiny korában kalitkába záruk és oly szobában nevelünk fel, a hová semminemű madárnak se hatolhat, bizonyos idő mulva önkényt fog kezdeni ahhoz az énekhez vagy csiripoláshoz, a mely fajának sajátja. Vegyünk el egy két hetűs kutya-kölyköt az anyjától, neveljük fel úgy, hogy soha kutyaugatást ne halljon; mégis, mihelyt korát éri, el fog kezdeni ugatni; — mert a madárnak az ő csiripolása és a kutyanak uga-

A csángó fiuk folyamodhatnak az államsegélyért azon feltételek teljesítése mellett, mint a hazafiak. E határozatot ebben az alakban is szívből üdvözljük mint olyat, amely isten és a világ előtt inepélyesen kimondotta, hogy a csángó ügy létezik és hogy azon a hongyülés körébe és a viszonyokhoz képest segíteni kíván. Csekély nézetem szerint azonban a csángó név alá be kell foglalnunk mindazon kivándorlott székely iparosokat, kik Románia különböző városaiban letelepedve maig is megmaradtak magyar érzelmű honfiakkal, meg ha ki is vándoroltak az a magyar honpolgári jogairól lemondottak azért, hogy ott egy-egy talpalatnyi földet vásárolhassanak.

Magok a moldovai csángó fiuk e kedvezményben most egy hamar alig ha részesülhetnek, mert azok iskolába legalább magyarba sobasem jártak. Ki is fogja velük a magyar országgyűlés ezen határozatát közölni? Ki fogja őket felbuzdítani arra, hogy a szülei házat elhagyva magyartöldre siessenek? A magyar cath. clerusnak kellene e kedvező alkalmat megragadni és közzétűk gyermekeket toborzani. Az oláhországi magyar gyermekek fölkeresése sokkal könnyebb s e tekintetben osztjuk Lázár Ádám újabb indítványát, melyet a közökt. miniszterhez is benyújtott.

Bukuresti szemle.

A „Romanul“ e hó 1-ről a „Gazetta Severinului“ után a következő, minket közlelő érdeklő cikket hozza.

„Egy szemtelen német telepedett le városunkba osztrák konzuli minőségben. Ez az ügynök egyedüli czéljával azt tűzte ki, hogy nemzeti érzelminket fölbáboítsa és hogy románitörvényeinket s intézményeinket kinevesse.

„Az alkonzul szolgálója megsért egy polgárt, a ki szerencsétlenségére hivatalnok is vala. Az igazságügyér Seve-rinbe jővén kényszeríti a hivatalnokot, hogy az osztrák-magyar konzultól kérjen bocsánatot.“

Mind csak ez a Sztarosta egy rom. kath. lelkeszt erővel küz a paplaktól, melyet na gyobbára román rom kath. alattvaló alapítottak. (Persze mint a bukuresti ref. templomot?) A vizsgálóbíró Mihaesku megállapítja a ház feltörés tényét, jegyzőkönyvét bezárja és az alkonzult megidézi. (Valódi vörös felfogás.)

A miniszter táviratilag a pert megszüneteti. A seve-rinai rom. katolikusok közgyűlést akarnak tartani, hogy új egyházi előírásokat válasszanak, a melyek e jesusita papot üzze el, mely ebben az általok épített egyházban uralkodik? (Épen mint Koós Bukurestben.) Az erénydús és alkotmányos Laszár Katarzsiu parancsot küld, hogy a gyűlésezések bármilyen akadályoztatásnak meg. Úgytárs a hadügyér megrendeli a város őrsége parancsnokának, hogy katonai erőt adjon a Sztarosta rendelkezésére, s a legkisebb mozgalomra támadja meg a békés polgárokat, a kik csak a saját érdekükben ohajtottak tanácskozni.“ (Bizony elhiszük, hogy nem is az egyház érdekében.)

„Még ha egy osztrák alattvaló, gyám nélkül hagyván hátra apró gyermekeit és több

román bitelezőit. Az államügyész, a ki most a volt vizsgálóbíró Mihaesku az állam törvényei szerint jár el. A Sztarosta vissza akarja utasítani a román törvényeket, megtagadja jogunkat és törvényünket. A Sztarosta kihirdeti a mehedinczinek, (A megye neve, melynek Seve-rin a fővárosa) hogy az ügyészt le fogja tenni és a miniszter az osztrák-magyar Sztarosta fenyegetését munkába veszi. Az ügyész táviratilag letételezt újév hajnalán 4 óra és 30 perczkor, e szavak ki érteiben: „sürgős!“

A miniszter megmutatta, hogy teljesíti a gasteini szerződést. Ezuttal be van állítva az osztrák hadviselő Vere-sorvától Zsilyig, azt hiszik, hogy innen beljebb már könnyebb leendő. Azonban a miniszter nagyon csalatkozik, midőn azt véli, hogy minket ily könnyedén átadhat a magyaroknak. Mind az a mit még mondhatunk Károly vóda miniszterének, ez csak ennyiből áll: „Ne játszodjanak a mehedinczikkell!“ Mi pedig — fejezi be a vörösek főmuftija — feljegyezzük e tényeket és nézzük, hogy miként gunyolódnak e miniszterek egy egész nemzettel.“

Hadd mondjuk meg mi is nézetünket. Szívből üdvözljük a derék minisztert és az osztrák-magyar Sztarostát, kik elejét vették egy második bukuresti botránynak, a mely Kogol-nicsánó örökös szégyenfortlja marad.

Az itteni országgyűlés megnyilván, a Bogathy-Katarzsiu ügy azonnal interpellatio tárgya lőn. Kosztaroru igazságügyér kijelentette, hogy minden lépést megtett a végre, hogy e kilenc éves titokról a tátyol föllebentethessék. Az erre vonatkozó iratok a senatu-ban vannak Desliu senatornál, tehát nem veszték el. A gyűlés meghatározza, hogy Katarzsiu mell-szobra a teremben állítsassék fel és a gyilkos fölfedezőjének ezer frankot szavazott meg. Bogáthyra gyanakodnak, hogy ő volt a gyilkos. Ezenkívül az országgyűlés többsége megszavazta a bélyegtörvényt. Érdekes jeremiado-kat tartottak a vörösek az ország szegénységéről, melyeknek refrainje: „Nem adózunk!“

A vörös lapok szerkesztőire rosz napok járnak. A szerkesztőket egyre fogdoszák össze, minden ítélet nélkül. Ezek közt van Valentini-aud, a hajlani R-forma szerkesztője, ki éveken át dühöngött a magyarok ellen, de ha fizettek neki, ezektől is elfogadta és megdicsérte. A másik Oresianu, a kifogyhatatlan élező, de a ki Kuzs alatt is többet volt fogva mint szabadon. A Romanul fölújdu a szerkesztők törvényellenes befogatásán, de önöknek tudni kell, hogy közeleg február 23-ika s ezt megelőzőleg itt nagy szükség van az éber elővigyázat-ra. A Monitor megczafolja a katona össze-esküvésről kerengő híreket; melyek a külföldi lapokban fölkaptak. Mi valóban nem is ohajtuk ezek valóságát, de szél fuvatlan nem indul.

Egy c-aládi tragikummal zárom be soraimat. Poenár tekintélyes boér neje levesébe citromsavat ohajtván hozatni, a fűszeráros vétségéből arsenicumot adott. Evés után a nő és egy szép nagy leánya röktön megszüntek élni, egy másik nagy leány életéhez is kevés remény. Tudni kell, hogy it, a fűszeráros boltokban ugy árulják az arsenicumot, mint nálunk a tojástisztítót. Tilalom elég van, de annál több a kibuvó ajtó.

le lelkeimről, a mint megszabadultam ez iszonyu szemek pillantásaitól.

A hadnagy anyámhoz vitt s a legmegnyerőbb módon távozott tőlünk. Elfeledtem a kinos szempillantásokat, melyek alatt imént szenvedtem, az édes érzés miatt, mely most egész valómat áthatotta.

Azon érzéssel hagytam őt el, hogy jelenléte igen nagy gyönyörömmé volt, s hogy nagyon szeretnék szobámban magamra lenni. Tehát hazakocsikáztunk. Szobám az anyáméra nyílt. Szíves csókok között jó éjt kívántam neki s beléptem. A légszusz mélyen le volt csavarva, de még homályosan megvilágította a szobát. Egy nagy tükr állott az ajtóval szemben, s a mint beléptem a homályosan megvilágított üveglapra tekintettem. Borzadály futott rajtam végig. A tükörben elég kivethető, a mennyire a félhomályban lehetett, ama nőt láttam! Fulánk-szemei átdölte, s mégis azt hittem, nem lehet ott. Iszonyu sikoltásban törtem ki s eszméletlen rogytam le. A mint magamhoz tértem, le voltam v tékezve, anyám, atyám s az orvos ágyam mellett állott.

Az orvos egy idő mulva elhagyott, miközben azt mondta, hogy csak a képzelődés izgalma volt az egész. Erős aether szag volt a szobában s a világosságban felismertem, hogy a látszat, mitől megijedtem, elenyészett.

Kértem anyámat, háljon mellettem a szobában, s mondtam, hogy a tükörben láttam valamit, mitől erősen megijedtem.

Ez megerősítette véleményében, hogy nem

KÜLFÖLD

Kolozsvárt, febr. 9.

(S.) A francia kormány, mint tudjuk, felmondta Angliának a kereskedelmi szerződést, melyet még III. Napoleon kötött volt, s mely a francia és angol nép commercialis viszonyait szabályozta. Ez a szerződés felmondás a francia ipar-világ egy részéről is ellenzésre talált; a trónkövetelő pedig politikai tökélet csínálnak belőle Thiers és társai ellen. Aumale herczeg, ki a kereskedelmi szerződések fölötti vita alkalmával a girondei képviselők indítványára szavazott, ezen szavazásának híret lehetőleg terjeszti is lapjai által. A párisi gróf és grófné pedig legközelebb (Decares és Broglia herczegek, Lasteyrie, s más orleanista képviselők társaságában) Charles Lambert de Saint Croix, a bal centrum egyik vezértagjánál ebédelt, s ott polemizált Thiers és a kereskedelmi szerződés felmondása ellen, de egyzersmind tüntetett Chambord gróf ellen is, kiket a fuzió megbukta óta, ugy látszik rosz lábon áll, mert ujabbán lehetőleg keresi a „makacs“ orleanisták társaságát. A párisi gróf e miatt ki is kapja a magát a legitimista „Unió“-tól, mely dühöng „azon orleanista párt ellen, mely 40 évvel vissza akar nyulni a történelembe, s korcsmonarchiát akar alapítani“

Legitimista demonstráció ment végbe Nimesben Pál napján a templomban. Az istentiszteleten minden legitimista-egylet küldöttsége fehér és zöld karkötővel jelent meg; ezek közt volt a prefektus és a maire is. Plantier püspök predikációját végül legitimista színezetű politikai értekezéséss változtatta át. Az isteni tisztelet után a tömeg ezen fölkiáltásokkal oszlott szét: „Éljen V. Henrik! Éljen Plantier püspök“

A madridi radikális meetingre vonatkozólag, mely f. hó 2-án ment végbe, a francia lapok fő távirati tudósításokat tesznek közzé. A „Tiempo“ a részvevők számát 7—8000-re teszi. Echegaray a meetingben először emel szót. Sagassát kárhoztatja, hogy Zorilla politkájától külön vált. Azt mondja, hogy a valódi rend az, mely a szabadsággal párosul. A rend uralkodik — ugymond — de Barcelonában áldozatok hullnak, Cubában 12 éves gyermekeket ölnek meg, s a Philippini szigeten 200 embert hánytak kard élére.

Matet monarchistának és dynasztikusnak nyilatkoztatja ki magát, mondván, hogy a dynasztia, a radikális párt egyhangu támogatása mellett állítatott föl. A gyarmatokra vonatkozó kérdésben Cuba ügyeit elválasztja Portorico ügyétől. Az első az erőszak, a második a béke kérdése. Matet előadja kormányzási programját, melybe a többi közt, a halálbüntetés, a rabslolgaság eltörlése is föl van véve. A radikális meeting Zorilla beszédével ér véget, melyben kijelenti, hogy a radikálisok a törvény terén állnak, de, hogy a radikálisok nem fognak bemenni a parlamentbe, ha a kormány megsérti a választási törvényt.

volt más, mint képzelődés; barátságosan szólott tehát hozzám, nem mondott semmiben el-lent s mellettem maradt. A mint anyám mellett feküdtem s biztos voltam benne, hogy nem közeledhetik hozzám gonosz szellem, megkísérttem az est eseményeit emlékezetem elé idézni. Rettenő tisztassággal vésődtek azok lelkembe. Emlékeztem az érzésre a mint atyám először vezette hozzám a hadnagyot. Ez semmi esetre sem volt kellemes, vagy nyugodt érzés. Benyomása reám leirhatlan fájdalommal volt vegyülve. S még sem kerülhettem ki az elbájlás mámorát.

Visszaidéztem az ijedtséget s az aggodalmat, mely megragadott, midőn ama királyi é. szép nő pillantását magamon éreztem nyugodni, — s ijedelmemet, a mint a tükörbe tekintettem. Miért voltam nyugtalan és felizgatt jelenlétében? Ábrándozás! egy pillantás nem ölhet,“ szólottam magamban, s mégis úgy tettszett nekem, mintha gyilkolui s eleve-nitni tudott volna. Mert mint üzhett volna ki pillantása paradicsomomból, s miért voltam megsemmisítve általa!

Sohasem voltam ily gondolatokkal terhelt, ily tűnődő; ezelőtt egyetlen érzelmem a szeretet volt. Házunk kedveltje voltam, egyetlen kedveltje, minden kívánságom beteljesült mielőtt kimondtam. Szerettem a zenét, tánczot, ruhát, a bámulatást, merő ellenségeit a gondolkodásnak. De azon este, ama szép és iszonyu este egészen más lényre változtam.

Nyugodtan feküdtem anyám mellett s ő nem gondolta mily ébren volt lelkem. Amaz

A maros-vásárhelyi kir. főügyész

körirata a maros-vásárhelyi m. királyi tábla területén levő királyi ügyész és alügyész urakhoz! (Vége.)

Hol e magában nemes eszközzel ezen célokra megátadására: az alkotmány, az országnak azon nyugvó rendszere és egysége, az alkotmányoson hozott törvények és azok által védett fenség és törvényes közegek ellen tiszteletlenség és bizalmatlanságra izgatnak, és a hol a személy és család törvény védelme alatt álló becsületének és nyugalomának gátolására visszaélnek, nem szabad hiányzani bátorságunknak szembe lépni, gyakran még magával a félrevezetett közvéleménnyel is, mert az állam közérdekeinek egyik legfontosabbika az is, hogy a közszabadságnak és az államrend biztonságának zsarnokává maga a sajtószabadság se válhassék. Ha szem előtt tartandjuk ezen elveket, nem lesz nehéz megtalálni azon határt, melyen innen az állam és a közszabadság érdekeinek jogos védelme, tul azonban a sajtónak jogtalan zaklatása van.

A bírák és a bírósági hivatalnokok felelősségéről szóló 1871. 8. t. cz. egy további fontos feladatot tűzött az ügyészség elé: örködni a felett, hogy az állam által felállított törvényes közegek híven és a törvények értelmében teljesítsék kötelességüket és ne éljenek vissza azon hatalommal, melynek gyakorlása rájuk bízott.

E feladatot üdvösen megoldhatni csak akkor fogjuk, ha ugyanannyi szilárdság mint komolyság, ugyanannyi jóindulat mint szigor vezetendik eljárásunkat. Hanyagság, visszaélés, vétkecs mulasztás, rosz akarat, szándékos megsértése a törvénynek levetkezése a közhivatali tekintély és kötelesség érzetének, kimélésre nemcsak nem jogosultak, sőt mint az igazságszolgáltatás tevékenységének akadályai késedelem nélkül elhárítandók — de éppen annyira megállandók bíróságaik a bírói függetlenség érdekében minden alpnélküli gyanúsításoktól és helytelen megátadásoktól. A jó indulat és maga idejében csak egyszer is el nem mulasztott figyelmeztetés megelőzi legtöbbször kinövéstét azon visszaéléseknek és mulasztásoknak, melyek igazságszolgáltatásunk tekintélyét alábulyesztenék, tevékenységének üdvös voltát megghiusítanák. Megelőzése tehát a baj kifejlésének, mire minden erőfünkét és burgóságunkat fordítanunk kell, és szilárd fellépés ott, hol jóindulatú figyelmeztetéseink sikertelenek maradtak. Ha ezeknek szemelött tartása mellett még minden szenvedélyességet is eltávolítunk magunktól, sikerülni fog bizonyára a kir. ügyészség intézményében megvalósítani mindazon üdvös célokat, melyet a törvényhozás azon intézményének megalkotásával elérni törekedett, bebizonyítani azt, hogy az ügyészség igazán a törvény és az által biztosított közszabadság őre.

A királyi ügyészség a királyi törvényszékek mellett önállva működik és egyzersmind azokkal szemben is a törvénynek és eljárásai szabályosságának őre, itt nem szabad azonban szem elől tévesztenünk, hogy miután mindkettő az igazság szolgáltatásnak, bár külön, de egy ugyanazon célokra tevékeny közegét képezi, teljesen egybevágó működés és egyetértés ut-

éj eseményeiről, miután szobámba léptem, nem tudtam számot adni. Mint láthattam ama nőt a tükörben, midőn ő egyáltalán nem lehetett a szobában s mint láthattam a mit még most is láttam, a mig anyám mellett feküdtem s oly ébren voltam, mint most. Azt fogják mondani, hogy igen fel voltam izgatva, mielőtt a szobába léptem s azután álmodtam. Biztos sejtelmem van, hogy mindnyájunknak védangyala van, s ezért mindazt, mit amaz este láttam, egy magasabb hatalomnak tulajdonítom, mint a miénk.

Egész nyugodt voltam anyám mellett, oly nyugodt, hogy békével gondolhattam ama rettentő szemekre. Ugy éreztem, mintha egy pamutból bélelt aczél paizs mögött lettem volna. Hogy meddig voltam ez álomszerű varázsa alatt, nem tudom. Azt hittem, oly ébren vagyok, mint most. Tudom, hogy az asztalról valóban italt vettem, melyet anyám oda tett, s nem sokára erre láttam Lisettet, mamám szobaleányát, hogy egy bokkrétát tett az asztalra. Heliotrop s liljomokból volt kötte és kellemesen illatozott. Kinyújtottam kezem utánna s elvettem. Egy kis levélke vonta magára figyelmemet: a virágok közé volt rejtve. Kihuztam s olvastam:

„Tiszta lélek, mint a liljom,
Szende, diszes és szerény,
Rajta minden földi szépség,
S mégis égi tünemény.“

(Folyt. köv.)

Kigyó a virágok közt.

— Elbeszélés. Irta: Mertens Róbert. —

Folytatás.

Nagy, erős, de nem kellemetlen alakja volt; szemeim — követték; úgy tetszett pillanatig magára van, később egy kitűnő szépségű fiatal ember lépett hozzá. A kandallóhoz ment, rá-tette kezét, melyről lebuzta keztyűjét. Nagy fényű gyémánt ragyogott e kéz harmadik ujján. Szemeim akaratlanul követték mozdulatait: úgy tetszett, szívem megszünt verni, s éreztem, mint halványul s hidegűl arcom, a mint az a nő rám irányozta tekintetét. Szemei mély sötét fényűek voltak s engem — úgy tetszett — át-meg átdöfnek. Mozdulatlan — merőn néztem, mig karomon könnyű érintést érzék; a mint megfordultam, Szyser hadnagy szól, oly hangon, mit csak én érthettem.

„Ismeri kegyed ama sajátosság kinézésű nőt?“

Összehorzdrtam és siró hangon feleltem valamit.

„Ugy látszik azt hiszi, hogy kegyed ismeri, mert oly tartósan néz kegyed után,“ szólott s mosolygott, mintha kellemes lenne e durva szemek átszögző tekintete.

Ismét utánna fordultam, mintegy kigyóvárásztól megigézve, és ujra szívembe nyomult szemeinek jéghideg fuláokja. Alig volt annyi erőm, hogy megkérjem a hadnagyot, hogy vezessen anyámhoz. Szíves odaadással felelt meg kívánságomnak, mázsa teher szakadt

ján biztosíthat mindkettő törekvéseinek és működéseinek a közérdekre üdvösen ható eredményeket.

Ezek azon vezérelve, melyeket szem előtt tartani ohajtok s melyeknek kifejezése mellett nyujtom át önöknek az igazságügyi-miniszter ő nagyméltósága által folyó év január elsejéről kibocsátott királyi ügyészti utasítást.

Ő császári és apostoli királyi felsége, midőn bizalmával legkegyelmesebben megajándékozott, a magyar kormány, mely felelősségének nagy részével támaszkodik tőlünk, és az ország közjára, sokat követelnek tőlünk, többet talán mint a mennyit tevékenységünk bár mekkora mértékben kifejezésével nyujtani képesek lehetünk, mert a hol még el kell hordani előbb romjait a multnak, hogy beépíthessük a tért, virágzóvá, gyümölcsözővé tetele annak nehéz és csak teljes odaadottsággal, kitartó munkásság eredménye lehet. De akarat és erély biztosítandják számunkra, hogy pályánkra azon megnyugvással tekintsünk vissza, miszerint megtettük mindazt, a mi csak tehető volt.

Marosvásárhelyen, 1872. febr. 1-én.

Gyarmathy Sámuel,
kir. főügyész.

A KELET magán-távirata.

Felelőst: Pesten, febr. 9. 10 ó. 20 p. d. e.

Erkel: febr. 9. 11 ó. 20 p. d. e.

A Pesti Napló mai száma közli az erdélyrészi képviselők Lónyai grófnak átnyújtott memorandumát. A memorandum főpontjai a következők: Unió dacára Erdély specialis viszonyai maig meg vannak, melyeket Andrassy kormánya kellő figyelembe nem vett. Erdély képviselői, kik a kormánynak a többséget biztosítják, fájdalommal látják az országrész elhanyagoltságát. A képviselők most orvoslásért folyamodnak Lónyai miniszterelnökhöz; kérik, adjon rögtön orvoslást, hol törvényhozási intézkedés nem szükséges. Emlékirat részletesen fejtegeti a kívánságokat: urbéri, kárpótlási viszonyok rendezését, tagosztályt, telekkönyvezést, Királyföld rendezését, a közlekedési eszközök szaporítását, a kolozsvári egyetem fölállítást. Emlékiratot csak deák-párti képviselők irták alá.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, febr. 9-én.

— Ő felsége a király e hó 10-én vagy 11-én fog Innsbruckból Bécsbe visszatérni.

— Ő felsége a király a sz. régiini rom. kath. fiu iskolához építésére magán pénztárából 300 frtot adományozott.

— A m. vásárhelyi kisdudóvá jávára e hó 4-én rendezett vigalom, ha nem is népesen, de jövedelmezőleg folyt le. E tekintetben tehát felülmuta a mienket.

— Civilisatio. A temesvári szintársulat a nyári időnyre M.-Vásárhelyre folyamodott.

— Felolvasás. M.-Vásárhelyt „méltóságos” Berzenczey László ur e hó 11-dikén a b. Eötvös alap jávára felolvasást fog tartani az „Apollo” teremben.

— Gyergyóban az ottan messzektérjedő közszételepek kikutatása végett részvény társulat alakult.

— A „kolozsvári Kör” táncvigalma, mely fény és díszre nézve a többiek felett az elsőséget eddig rendszeren kivítva, holnap fog megtartatni. — Ez alkalommal figyelmeztetjük a közönséget, miszerint a belépti jegyeket ma és holnap reggeli 9 — 12 és délután 3 — 6 órák közt a „Kör” helyiségében kiválthatni.

— Gümörmegyében a rimaszécsi választó kerületben Szontagh Bertalan deákpárti, e hó 6 kán közakarattal és lelkesedéssel országgyűlési képviselővé választott.

— Vadadi F. Lajos, M.-Vásárhely köztisztviselőben állott rendőr-főnöke, folyó hó 6-án elhunyt. Béke poraira!

— A szász-coburgi herceg Dingelstedt Jenny asszonynak közelébb a művészet és tudomány érdemkeresztjét adományozta.

— A kolozsvári „lovaregyelet” folyó hó 3-án tartott választmányi gyűlésében az egyelet újja alakulása határozatátval el, e végett folyó évi február 25-ikére délután 4¹/₂ órákor alakuló közgyűlés lesz, a melyre a n. é. tag urakat a Casino rendes gyűlési termébe tisztelettel meghívja. A titkárság.

— A tordai kiségitő pénztáregylet febr. 25-én, d. u. 2 órákor, a kaszinó nagy termében, közgyűlést tart, melyre az egyelet részvényes tagjai meghívattak.

— Kassai Vidor a Ref. hire szerint vendégszerelpeni készül a pesti nemzeti szinpadon. Elégge sajnáljuk, ha csakugyan elvesztjük színházunk e kiváló tehetségű tagját.

— Haynald érsek a pestmegyei gyűlések legrendesebb látogatói közé tartozik. Közlebb tartott beszédében az utépités szükségét hangsúlyozta s némi gunnyal szolt arról, hogy a megye ne annyira nagy politika, mint házi ügyeivel foglalkozzék.

— Maties őrnagy, ki e napokban Károlyvicon halt meg, 28 ezer frtot tevő összes vagyonát jótékony nemzeti célokra s intézményekre hagyományozta. Általános örököse a karloviczi gymnasium, melynek 15 ezer forintot hagyott.

— Pesten egy párisi czegekből álló consortium jengedélyért folyamodik földhitelintézet alapítására.

— A metzi ujonnan helyreállított játékszínen, mult hó 24-kén a francia muza német nyelven szolt meg. A nézőtérén a francziák közül is sokan jelentek meg, kikre nézve bizonyára szomorú játék volt az előadás.

— A kisdudóvá jávára rendezett általános vigalom tegnapi előtti folyt le a redout teremben. A redout terem nagysága soha jobban ki nem tűnt, mint ez alkalommal, bár a rendezők fáradszattalan buzgaima mindent megtett a vigalom sikerének emelésére. Valóban megmagyarázhatatlan a közöny, melyet a közönség legnagyobb része tanusított e nemes cél iránt s talán épen ennek tulajdonítható a jelenlévők kedélyén uralkodó komor hangulat, mely nem is tarthatta fön a vigalmat soká, mert éjfélt után mindenki távozásra gondolt. A farsangi idény leggyengébben sikerült vigalmának bátran nevezhetjük ez álarozos bált, de melyből a gyermek-kert, mint halljuk, mégis lát némi hasznót, a felülfizetések folytán.

— Daróczról azt az öröndetes értesítést veszszük, hogy a lapunk 30-dik számában említett tűzvész nem volt oly nagy mérvű, mint bennünket akkor tudósítottak s a tettes iránti gyanu nem a számadó gondnokot sújtja.

— A zene-conservatorium már említett hangversenye, valószínűleg e hó 18-dikán lesz, ha ugyan a vigarda akkora megkapható lesz, eddig is e körülmény késleltetvén e sokak által ohajtvá várt s kiválólag érdekesnek ígérkező zene-mulatság megtartását.

— Piehler Bódog zene-szerző, ki az ideai állam ösztöndíjasok sorában van, nagy erélyvel dolgozik Vizegrád című operáján, melynek nyitányáról Liszt Ferencz, mint halljuk, igen elismerőleg nyilatkozott.

— „Plumet nagybácsi öröksége,” tegnap igen kis közönség előtt, de kielégítő sikerrel folyt le színházunkban Az est pálmáján Szeugyörgyi, Kovács Gyula és K. Jászai Mari osztottak. Különösen az előbbeni meglepett bennünket eredeti alakításával, melyet sokban segített elő az is, hogy szerepét szokása ellenére tudta. Márai, az egyik unokaöcs kisiny szerepét mint rendszeren, teljesen kidomorította.

— Sok pénz érkezett volt a napokban a kecskeméti postára s ezen körülmény miatt a kecskeméti postamester igen nyughatatlanul aludt. Éj folytán csakugyan tolvajokkal is álmódott és fölébredett. Fölébredésekor nem oly eset állott be, mint más álmódások után szokott lenni, hanem az ellenkező, mert a szomszéd szobában, a hol a pénz volt, csakugyan mozgás és motozás, sőt titkos hangok is voltak hallhatók. A megrettent postamester kiugrik ágyából, de gyertyát nem talál, kiüti az ablakot s torka-szakadtából kiabál: „rabló! rabló! segítség!” A ármát a torony- és boltörök meghallván, tovább kiáltoznak, — mignem a városházától az őrzőjárat megérkezik. A zőrej még folyton ismétlődött a postahivatali szobában, — tehát a rablók nem menekülhettek. A bátor csendbiztos embereit kiszegzett szuronyokkal előre parancsolja, — az ajtó belkötik, de nem rablók találtatnak a szobában, hanem Hector, a postamester vadász-kutyája nyugtalankodott oda benn.

— Dawison, a világhírű német színművész Drezdában történt halálát már jeleztük röviden. Csak 53 éves volt, de a halál ránézve szabadulának mondható, mert elméjét gyógyíthatatlan téboly tartotta fogva. Dawison Varsóban született, szegény izraelita szülöktől, kik nevelésére nem sokat fordíthattak, de vasszorgalma kipótolta a hiányt. Tizenkét éves korában lépett a színi pályára s eleinte lengyelül, majd a német nyelv elsajátítása után németül játszott. Tulcsizott munkássága, folytonos izgatottsága végre megbénította szellemét s amerikai vendéjátékából testben lélekben megtörve tért vissza Európába. Betegsége felől koronként kedvező hírek hallatszottak, de az utóbbi időben az orvosok már lemondottak volt a reményről, hogy a nagy tragédiát visszahatják hivatásának.

— Kimutatás, a Károlyina országos kórodában 1872. január hóban ápolt betegokról. 1871 december végével maradt belbetegségekkel: 22 férfi, 13 nő; külbetegségekkel: 32 férfi, 24 nő; összesen: 54 férfi, 37 nő. 1872 január hóban felvételtett belbetegségekkel: 45

férfi, 24 nő; külbetegségekkel: 54 férfi, 28 nő; összesen: 99 férfi, 52 nő. Összesen ápoltatott: 242. 154 férfi, 89 nő. Ezekből gyógyult: 61 férfi, 43 nő; gyógyulatlan: 5 férfi, 2 nő; meghalt: 6 férfi, 1 nő. 1872. január végével maradt: 81 férfi, 43 nő. Kolozsvárt, február 8-án 1872. Dr. Szöcs Emil, h. főorvos.

Az új-zelandi jeges tenger vidékein megtalálták azon házat, melyet ott 1596-ban a hollandiak építettek volt. A „Journal de Geneve” érdekes részleteket közöl Petermann földirati munkája után azon expeditőről, mely ama házat hagyta Zelandban emelkedni. A tizenhatodik század közepén külföldre nemzetbeliek, de leginkább hollandiak, több expeditiót csináltak a jeges tengerre, hogy éjszakra India és China felé egy rövidebb utat fedezhessenek fel annál is, mint a melyet a portugalliak fedeztek volt fel. Ezen időszakban nem ismerték nyugoti Európában az éjszaka-ázsiai roppant pusztát és általános azon hiedelemben voltak, hogy Új-Zelandból okvetlen arra felé közel eljuthatni Chinába. Ezen földirati hiba okozta a hiában való vállalkozásokat s ezeknek megbukását. Legismertebb ezen expeditiók között a hollandoké és pedig az, a melyet Heemskerck vezérletti, ki is több utat tett a jeges tengeren a kívánt átjutás felfedezése végett. Ez expeditio elindulván 1596. május 10-én Amsterdamból, fölfedezte Spitzbergát, s július 17-én Új-Zelandba ért. Roppant fáradságos hajózás után augusztus 26-án hajójok a sziget egy öblében a jég közé szorult s ez öblöt elnevezték Yshavek-nek (jégöbl). A hajó használhatatlan lett, s lakói kényszerítve látták magokat a jégországban telelni. Fát a ház építésére elég mennyiségben találtak, minthogy Sziberia felől sokat oda usztatott az Obi és Jensei folyó. Felépítették tehát a házat, felhasználván ehhez a hajóról is használható anyagokat s egy jókora tűz helylyel látták el, melyhez fát mindenfelől hordítottak össze. Daczára, hogy a tüzet éjjel napal fenntartották, a hideg oly rettentő volt, hogy paplanaikon két hüvelyknyi vastagságú jég képződött. 81 napon át nem látták a napot, 1596. november 4-től egészen 1597. január 24-ig. A sok szenvedés és nélkülözés nem törte meg az utazók kitartását. Majusban engedni kezdett a jég, kijavították naszádjukat és csolnakjukat, s június 14-én megkezdették a visszautazást. E visszautazás szintén roppant veszélyekkel volt egybekötve s 81 napig tartott. Szeptember 2-án Orosz-Lapland Koda nevű helységéhez érkeztek el, s itt szerencsésjókra egy holland hajóra találtak, a mely őket fel is vette. 17 egyén közül, ki a merész utra indult, 5 elpusztult s ezeknek egyike, Burends, midőn már néhány napig a visszautazás örömeit élvezhette volna, akkor lett áldozata a halálnak s Új-Zelandban lelte sírját.

Mai számunk mellékletét, Stein János előfizetési főhívását az erdélyrészi helységek névtárára, ajánljuk t. olvasóink figyelmébe. Az új törvényszékek és járásbíróságok hatáskörét, az országrész politikai felosztását, a helységek neveit, magyar, német, román nyelven, mindennemű hivatalos székelyet, a vásáros napjait, minden tisztviselőnek, kereskedőnek, iparosnak s egyáltalán minden polgárnak érdekében áll tudni s így az itt hirdetett könyv valóban házag-pótlónak nevezhető.

KÖZGAZDASÁG

A kiházasítási egyletek.

Nemcsak a báltermek vagy politikai kérdések ösmerik a divatszörűségeket; az üzlet-ágak közt is vannak népszerűek, divatosak s kevésbé kelendők.

Mostanában a kiházasítási egyletek alakítása van napirenden s városunkban is működik egy ilyen.

Az előnyök, melyeket ez egyletek osztogatnak, kínálnak, igen kecsgetők; vannak azonban pessimisták, kik e társulat ígéreteinak beváltását lehetlennék tartják s a napokban is vettünk szakértői kézből figyelmeztetést, hogy a városunkban működő ilyen egylet négy év alatt három millió forint kifizetését ígéri azon tagjainak, kik ugyanezen idő alatt alapszabályszerűleg, csak is egy millió nyolcszáz ezer frtot fizetnek be tag-díjakban.

A kérdés közérdekű; mert, ha e vád alaptalan: egy becsületetes és a nagyközönség bizalmára támaszkodó üzletnek okoz kárt; ha pedig a kételkedők vádjá alapos: a napi sajtó kötelessége a nagyközönség érdekeinek megóvása, a szédelgessel szemben.

A tegnapi Ellenőr ez üzlet-nemet határozottan szédelgésnek nevezi egy hosszas cikkben, melyet itt reproducálni kívánunk, hogy így provocaljuk magának az egyletnek fölvilágosító választát s ezáltal vagy neki, vagy a közönségnek igazság szolgáltatás, érdeke biztosítás.

A kérdéses cikk így hangzik:

Ujabb időben az ország több vidékén kiházasító egyletek alapítására irányzott élénk mozgalmat vehetünk észre. A törekvést, mely az ily ezélu egyletekben nyilvánul, nem lehetne eléggé üdvözölni; gazdasági haladásunk érde-

kében csak kívánhatjuk, hogy az ilyen kiházasító egyletek, melyek az emberi ösztönök legtermészetesebbikét, a magunk és hozzánk legközelebb állók boldogítására irányzott hajlamainkat értékesítik a közvagyonosodás előmozdításában — mennél nagyobb és általánosabb elterjedésre találjanak. Azonban szólnunk tények győznek meg bennünket arról, hogy az ezen egyletek körül beállott lendület nem valamely egészséges és józan haladási vágynak látható kifejezése. Sok helyütt a legvakmerőbb szédelgés, lelketlen kizsákmányolási vágy ragadta meg az alkalmat, mely a szegényebb néposztályok mohó jóhiszeműségének kijátszására hálás tért látszék nyujtani. Tömegesen alakultak egyletek, melyek a legképtelenebb ígéretek szórják a nép közé, és kikerülhetlen bukásuk által a jobb és valóban hasznos intézetek iránt is ki fognak ölni minden bizalmat, s több ezer honpolgárnak tökéletes romlását okozhatják, ha kormányunk idejekorán nem fog erélyesen közbe lépni.

Igy az utolsó napokban ismételtén olvashattunk hirlapi hirdetéseket, melyekben a nem rég alakult „borsod-miskolczi kölcsönös kiházasító egylet” urbi et orbi tudatja, hogy az egylet minden tagnak tetszés szerint 500 frttól 12,000 frtig emelkedő kiházasítási összeget biztosít, és ez összeget legkésőbb négy év alatt kifizeti. A befizetések ellenben sohasem haladhatják a biztosított összeg felét. Nem hisszük, hogy volna értelmes ember, ki e nagyhangu, patrioticus phraizissal tarkított hirdetést olvasva, ne kérdezte volna: miként lehetséges az, hogy egy kölcsönösség elvén alapuló intézet négy év alatt összes tagjainak két akkora összeget juttasson, mint a mennyit azok befizettek, midőn semmi más jövedelmi forrással nem rendelkezik a tagok járulékaik kivül? Okvetlenül föl kell ébredni az indokolt gyanúnak, hogy a kérdéses társulat működése mögött szemfényvesztő üzérkedés rejlik, miért is indíttatva éreztük magunkat bővebb tájékozást szerezni az egylet szervezete felől. Hogy tehát meggyőzhessük minden gondolkozót, mily majdnem hihetetlen szédelgés forog itt fenn, jónak látjuk a nevezett egylet alapszabályait tüzetes bírálatunk tárgyává tenni. Reméljük, sikerülni fog megmutatnunk, hogy egy veszélyes társadalmi baj elharapódzására hívtuk fel ezuttal a közönség komoly figyelmét.

A „borsod-miskolczi kölcsönös kiházasító egylet” mult év aug. havában lőu a kormány által megerősítve, s jelenleg, — mint a társulat dícekvéssel hirdeti — már 15 000 tagból áll. Az eredeti alapszabályok szerint a tagok számával aránylagosan növekedik a biztosított összeg is, de — miután alkalmasint gyorsan jöttek a meggyőződésre, hogy a fák nem nöhetnek az égbe, — a társulat legujabb két-kétezer tagból álló csoportokra osztott, meghagyatván a tagoknak azon jog, hogy többszörös befizetés mellett több csoportnak lehessenek részesei. A biztosított összeg 2000 taghoz képest 500 frtot teszen. Minden tag kötelezve van elsőben belépésekor az alaptőke gyarapításához bizonyos, a tagnak korához alkalmazott összeggel járulni, mely 5 évnél 10, 40 évnél 45 frtot tesz, — kötelezve van továbbá minden házasság alkalmával szintén a korhoz alkalmazott, tíz krajczártól 30 krajczárig emelkedő csekély járulékot fizetni. Az alaptőke csak a tagoknak nyujtott 5%-os kölcsönökre fordítható és egyébként érintetlen marad; ellenben a házassági járulékokból fedezetnek a biztosítási összegek. Itt a számítás alapját kétségtelenül az képezi, hogy a kétezer tagra róvott járulék teljesen elégséges minden egyes esetben a biztosított összegre. Nem is volna e tekintetben semmi hiány, ha a tagok fizetési kötelezettsége mindvégig, a csoportban előforduló utolsó kiházasításig fenmaradna. Csakhogy ekkor az üzlet senkire nézve nem volna nyereséges.

(Vége köv.)

Távíratl tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Febr. 8-án 5%, Metalliques 100 fr 61.40 Kamat — 5%, Nemzeti kölcsön 100 fr. 70.10. 1860. Kölcsön 101.25. Bankrészevény 851. Hitelintézeti részvények 348. frt. 33.50. London 11 ft. st 112.90. f. 20 kr. Ezüst 80.25. Cs. kir. arany 5.40 Napoleonor 8.99 —

Urbári kötvények: Magyarországi 80.30. Temesi 76.50. Erdélyi 735. Horváthországi 77.50.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyilttér*)

Fogorvos Perl

Bécsből.

Lakik „Nemzeti Szálloda” 6-ik sz. Szegényeknek 9 és 10 óra közt ingyen.

*) E rovat alatt közöltékként csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

